

Edukacja ukraińska w polskich placówkach oświatowych – OPIS

(dokument stanowi załącznik do propozycji przedłożonej Wojewodzie Małopolskiemu 4 marca 2022 i przekazanej do wiadomości Prezydenta Miasta Krakowa, Rady Miasta Krakowa, Konsulatu Ukraińskiego w Krakowie, Rzecznika Praw Dziecka oraz mediów)

Od 15 marca 2022 w I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie w godzinach popołudniowych (od godz. 14.00/15.00) odbywają się zajęcia dzieci i młodzieży z Ukrainy według planu pracy opracowanego przez ukraińskich nauczycieli kierowanych przez jednego z nich pełniącego zadania koordynatora. W języku ukraińskim dzieci ukraińskie i ukraińscy nauczyciele kontynuują realizację ukraińskiej podstawy programowej. Dyrektor I LO w Krakowie deklaruje gotowość zorganizowania zajęć dla uczniów obecnych **klas VIII, IX, X, XI**. Uczniowie klas IX i XI zachowują możliwość przystąpienia w bieżącym roku szkolnym do planowych egzaminów. Nadzór pedagogiczny nad procesem dydaktycznym i wychowawczym sprawują Pan Dyrektor S. V. (zgodnie z naszą wiedzą, do 23 lutego 2022 Dyrektor Gimnazjum w Charkowie, pedagog z ponad dwudziestoletnim doświadczeniem w pracy na stanowisku kierowniczym) oraz, w późniejszym okresie, ukraiński wizytator oddelegowany przez odpowiednie władze ukraińskie do realizacji zadań służbowych na terenie Krakowa. Zatrudnieni zostają ukraińscy nauczyciele, których kwalifikacje zostały zweryfikowane do dnia 11 marca 2022. Nauczyciele rozpoczynają pracę 14 marca 2022 r., organizując pierwsze dni procesu dydaktycznego. Obowiązujące podręczniki są dostępne w wersji elektronicznej, warto podkreślić, że wielu uczniów przywiozło podręczniki do Polski. Również 14 marca 2022 od godziny 15.00 odbywa się rekrutacja do klas – przeprowadzana przez nauczycieli ukraińskich, zgodnie z ustalonymi przez nich zasadami.

W godzinach przedpołudniowych uczniowie ukraińscy realizują np. w domach kultury podstawę programową języków obcych z uwzględnieniem podziału na grupy zgodnie z poziomem zaawansowania. Również np. w domach kultury, w godzinach przedpołudniowych, uczniowie uzyskują możliwość nauki języka polskiego, mogą też uczestniczyć w zajęciach terapeutyczno-integracyjnych. Od godziny 14.00/15.00 rozpoczynają w budynku I LO lekcje pozostałych przedmiotów, zgodnie z ukraińską podstawą programową.

Należy postarać się jak najszybciej objąć analogicznymi działaniami młodszych uczniów – z uwzględnieniem dzieci w wieku przedszkolnym. Równocześnie warto włączyć - oprócz pracowników dydaktycznych i psychologa/pedagoga – dwie/trzy osoby (również pochodzenia ukraińskiego) pomagające utrzymać czystość w budynkach szkolnych, a także tłumacza polsko-ukraińskiego.

Pan Dyrektor Jacek Kaczor zadeklarował **gotowość zorganizowania matury ukraińskiej** w bieżącym roku szkolnym. Najprawdopodobniej nie będzie również przeszkód w przeprowadzeniu egzaminu dla uczniów klas IX.

Swoją gotowość nieodpłatnego udostępnienia budynków szkół zgłaszają nam również dyrektorzy innych placówek oświatowych Krakowa i województwa małopolskiego. Zestawienie placówek prześlemy do wiadomości Prezydenta Miasta Krakowa, Wojewody Małopolskiego, Konsulatu Ukraińskiego w Krakowie, Rady Miasta Krakowa, Rzecznika Praw Dziecka oraz mediów we wtorek, 15 marca 2022. Zgodnie z zapowiedzią Pani Agaty Tatary, Przewodniczącej Komisji Edukacji Rady Miasta Krakowa, jednym z kluczowych tematów najbliższego posiedzenia Komisji - w dniu 15 marca 2022 - będzie organizacja odrębnej edukacji ukraińskiej w wybranych placówkach Krakowa, a radni będą już przygotowani do merytorycznej dyskusji.

W dniu 11 marca 2022 Komisja Międzyzakładowa WZZ „Forum – Oświata” w Krakowie skierowała do krakowskich domów kultury pytanie o możliwość współpracy w podanym wyżej zakresie.

Komentarz – stanowiący integralną część propozycji

- a) propozycja jest skierowana **jedynie do tych** dzieci, które – przebywając w Polsce - chciałyby uczyć się w szkole ukraińskiej;
- b) propozycja jest przedstawiona **obok** oczywiście oferty edukacji w szkołach polskich;
- c) u źródeł propozycji leży przekonanie o szczególnej wartości edukacji narodowej w sytuacji, gdy byt państwa jest zagrożony;
- d) propozycja ma wspomóc ukraińskich nauczycieli, którzy chcieliby stworzyć ofertę dydaktyczną - opiekuńczą dla ukraińskich uczniów - aby mieli możliwość realizacji tak ważnych zadań w godziwych warunkach;
- e) propozycja dotyczy jednego obszaru działań – i w żaden sposób nie ma powodu traktować jej jako deprecjonującej czy wykluczającej inne;
- f) **propozycja zakłada nieobciążanie dodatkowymi zadaniami Małopolskiego Kuratora Oświaty**, gdyż działania z zakresu nadzoru pedagogicznego realizować będą urzędnicy ukraińscy;
- g) za organizację edukacji ukraińskiej odpowiadają władze samorządowe wsparte przez związki zawodowe, instytucje społeczne i środowisko lokalne.

Założone cele

- a. wsparcie Ukrainy w **zachowaniu ciągłości procesu dydaktycznego** ukraińskiej szkoły –
- do momentu zakończenia działań wojennych/ pierwszego etapu odbudowy kraju,
- b. pozyskanie pomocy dydaktycznych i wyposażenia stanowiących **trwałą własność społeczności ukraińskiej**,
- c. wzmocnienie - zarówno w środowisku uchodźców, jak i walczących – przekonania, że Europa wierzy w ocalenie Ukrainy i respektuje Jej prawa jako kraju;
- d. budowanie w ukraińskich dzieciach i młodzieży poczucia godności – i wartości pracy: uczą się dla **swojej** Ukrainy, za którą obecnie walczą i giną ich ojcowie, bracia -
- a równocześnie korzystają z możliwości, jakie daje chociaż czasowe przebywanie na terenie Unii Europejskiej;
- e. budowanie relacji pomiędzy dziećmi i młodzieżą obu krajów w oparciu o szacunek dla obu narodów, bez tendencji nacjonalistycznych i rywalizacji,
- f. uniknięcie sytuacji, w której niektóre dzieci polskie zaczną mieć poczucie, że ich dobro zostało podporządkowane dobru dzieci ukraińskich, co w przestrzeni kolejnych miesięcy/ lat może mieć, jak uczy historia wielu narodów, bardzo poważne negatywne konsekwencje,
- g. solidarne – i być może **długoterminowe** - przyjęcie nauczycieli ukraińskich do środowiska nauczycieli polskich – jako obywateli Ukrainy realizujących **swoje własne** kluczowe zadania społeczne i otrzymujących **w pełni należne właśnie im** wynagrodzenie za pracę.

Działające w Małopolsce Organizacje Międzyzakładowe WZZ „Forum – Oświata” zobowiązują się aktywnie wspomóc tworzenie edukacji ukraińskiej na terenie województwa, wspierać nauczycieli i pozostałych pracowników szkół ukraińskich, integrować działania instytucji państwowych oraz społeczności lokalnych, a także systematycznie rozpowszechniać wiedzę na temat opisanej oferty edukacyjnej i czuwać nad jej jakością organizacyjną. Oferujemy również pomoc w pozyskaniu materiałów dydaktycznych niezbędnych do realizacji ukraińskiej podstawy programowej.

Jesteśmy przekonani, że w aktualnej sytuacji politycznej i społecznej władze polskie zapewnią uchodźcom możliwość kontynuowania edukacji ukraińskiej. Dla niektórych młodych ludzi - czasami przebywających na terenie naszego kraju bez żadnego członka rodziny - nauka w polskiej szkole może wiązać się z ogromnym stresem, któremu nie będą w stanie sprostać. Pozostawienie ich poza systemem edukacji, samotnych i pozbawionych opieki, byłoby rażącym naruszeniem praw dziecka. Jako nauczyciele jesteśmy moralnie zobowiązani wspomóc działania władz.

Nalegamy na podjęcie działań **w trybie natychmiastowym**, gdyż - jak zauważył Dyrektor I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie, Pan Jacek Kaczor, w pamiętnym dniu zawieszenia zajęć w szkołach z powodu pandemii: ***Epidemia epidemii, ale dzieci i młodzież muszą wiedzieć, że szkoła trwa i porządkuje im codzienność.*** Epidemii nie można porównywać do obecnego dramatu Ukrainy, ale szkołę ukraińską jesteśmy w stanie ochronić - chociażby w tak nikłym stopniu - przed katastrofalnymi skutkami wojny.

Z wielkim szacunkiem, podziwem i bólem myślimy o obywatelach Ukrainy -
- tak dzielnie i ofiarnie walczących w imię swojej Ojczyzny.

Niewiele musimy zrobić, aby Ich dzieciom zapewnić ciągłość narodowej edukacji.